

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่ได้ถูกบัญญัติไว้อย่างชัดเจนมากในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559 ซึ่งการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมส่วนมากจะถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นแทน เช่น พระราชบัญญัติสภาชุมชน องค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นต้น ที่มีการบัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น จากวัตถุประสงค์ ศิลปวัฒนธรรมซึ่งภูมิปัญญาเหล่านี้เกิดจากการสร้างสรรค์ของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ และมีปฏิบัติตามจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตผ่านการสืบทอด ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณาจดทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการมีส่วนร่วม โดยผ่านการกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สร้างเครือข่ายในการคุ้มครอง ส่งเสริม รักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นๆ ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรม สร้างแหล่งเรียนรู้ ให้ความสำคัญต่อตัวบุคคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอด แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน เช่นเดียวกับในต่างประเทศ ที่ให้ความสำคัญต่อชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างในประเทศที่ได้ยกมาศึกษาเปรียบเทียบ

สาธารณรัฐเกาหลีได้มีการบัญญัติถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้กฎหมายอย่างชัดเจน เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่นที่มีความคล้ายคลึงกันกับสาธารณรัฐเกาหลีในการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมมีการเปิดรับฟังความเห็นจากเจ้าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้นๆ ส่วนในประเทศจีนมีการกระจายอำนาจในการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหรือมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจีน ผ่านการดูแลของหน่วยงานในพื้นที่ที่บริหารงานจัดการระดับจังหวัด หน่วยงานเทศบาลและระดับเขต โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานพัฒนาเอกชนมีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย จึงเห็นได้ว่าการคุ้มครองส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศมีความมีความใกล้เคียงกันในการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศตนเอง

การจัดตั้งกองทุนดังกล่าวถือเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการส่งเสริม รักษา มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของภาครัฐในรูปแบบที่ยั่งยืน ตามแนวมาตรการและนโยบายแห่งชาติ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยมีทุนอุดหนุนจากการสนับสนุนของภาครัฐและภาคเอกชนผ่านการบริจาคเข้ากองทุน โดยมีแรงจูงใจจากการลดหย่อนภาษีและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการในการส่งเสริมและรักษา มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่อาจจะถูกบิดเบือน หรือสูญหาย โดยกองทุนมีอำนาจในการยับยั้ง ในการจดทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เมื่อเกิดความเสียหายต่อมรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรมจากเดิม รวมทั้งมีการสนับสนุน ส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในการเผยแพร่ กิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องดังเช่นกองทุนวัฒนธรรมที่สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรม โครงการ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกองทุนส่งเสริมมรดกภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรมที่ควรจะมีการสนับสนุนให้ความสำคัญ มีจัดอบรมในบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญที่ เกี่ยวข้องดังเช่นกรณีของประเทศญี่ปุ่นและจีนที่ให้ความสำคัญแก่บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านต่างๆ เพื่อเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดตั้งกองทุนมีความจำเป็นในการส่งเสริมมรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมเพื่อกำกับดูแลและเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น โดย ผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนในฐานะผู้ผลิต ผู้สร้างสรรค์ในมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ่าน เครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำกับดูแลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของสภาวัฒนธรรม จังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา กระบวนการจัดตั้งกองทุนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกองทุน หรือแนวทางการดำเนินงานของกองทุนอื่นๆที่มีคล้ายคลึงกัน รวมทั้งเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ได้ทราบถึง ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและการจัดตั้งกองทุน แนวทางการแก้ไขและ ข้อเสนอแนะในการจัดตั้งกองทุนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เสนอแนวทางไว้ดังนี้

1) ควรมีการเพิ่มข้อบังคับหรือข้อบัญญัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน

มากยิ่งขึ้นในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559 โดยภาครัฐเป็นผู้ส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น

2) ควรมีการเพิ่มเติมในการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้เชี่ยวชาญในมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มีการจัดอบรมให้แก่บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น การอบรมปราชญ์ชาวบ้าน การอบรมทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงที่มีพื้นฐานการปฏิบัติในแนวทางเดียวกันแต่มีความแตกต่างการนำมาประยุกต์ใช้ในแต่ละชุมชนท้องถิ่นที่แตกต่างกันออกไป

3) เพิ่มบทบาทที่การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดมากกว่าคณะกรรมการส่วนกลาง คณะกรรมการกรุงเทพฯ คณะกรรมการจังหวัด โดยสร้างเพื่อเครือข่ายในการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของชุมชนในพื้นที่ เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมร่วมกัน การแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน เป็นต้น

4) ควรมีการเพิ่มเติมในส่วนของการจัดตั้งกองทุนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559 ในการดำเนินกิจการที่มีลักษณะในการส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพื่อให้เป็นทุนทางวัฒนธรรมในการส่งออกทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย ทั้งในด้านสินค้า ผลิตภัณฑ์ การบริการทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดศักยภาพในอุตสาหกรรมตามแนวนโยบาย 5F ของรัฐบาล

5) การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ควรที่จะเป็นอีกกลไกหนึ่งในการส่งเสริม รักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้วยหลักการเดียวกันกับกองทุนวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 โดยจัดทำในรูปแบบการแยกหมวดหมู่

6) มีการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกกระแสความเป็นชาตินิยมให้หวงแหน และรักษาในมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกรักในความเป็นไทยอันทรงคุณค่า ที่เป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตผ่านสื่อ หรือแอปพลิเคชันชนิดนิยมต่างๆ เพื่อแสดงออกในความเป็นไทยสู่เวทีสากล